

Uitwisseling met Duitsland vaak 'heel inspirerend'

Studiereis naar Jena als opmaat voor mobiliteitsbevordering

Achtergrond - 9 april 2013 - Auteur: Pim Huijnen

De academische mobiliteit tussen Nederland en Duitsland versterken, dat is de ambitie van de onlangs opgerichte Duitslanddesk aan het Duitsland Instituut Amsterdam. Jena speelt een bijzondere rol in dit streven. Een studiereis diende als opmaat voor een structureel uitwisselingsprogramma tussen Amsterdam en de Oost-Duitse stad.

De bekende Duitse historicus Norbert Frei begon zijn hoorcollege voor Amsterdamse studenten met een vermaning: "Ik kan wel van alles vertellen, maar echte kennis moeten jullie toch zelf opdoen. Dat betekent: lezen, lezen, lezen." De toehoorders hadden daar tegenin kunnen brengen, om een bekend spreekwoord aan te halen: een reis te maken is beter dan het lezen van duizend boeken.

Als onderdeel van hun master Duitslandstudies heeft een Nederlandse groep studenten afgelopen najaar het Oost-Duitse Jena bezocht. De reis was een initiatief van het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA), dat ook de studie aan de Universiteit van Amsterdam verzorgt. De kleine week Jena, inclusief het hoorcollege van de bekende historicus Frei, diende als voorproefje van een structureel uitwisselingsprogramma tussen de beide steden.

Uitwisseling bevorderen

Dit programma past in het streven om de academische mobiliteit tussen Nederland en Duitsland naar een hoger plan te tillen - een gezamenlijk initiatief van het DIA, het ministerie van OCW en de Deutsche Akademische Austauschdienst (DAAD), zoals DIA-medewerker en organisator van de studiereis Hanco Jürgens uitlegt. Het DIA richt als wetenschappelijk expertisecentrum over Duitsland daartoe een [Duitslanddesk](#) in, die dit najaar actief moet worden.

Deze heeft tot doel studenten en jonge onderzoekers met grensoverschrijdende ambities te helpen hun weg te vinden in Duitsland. Ook internationaliseringsbureaus van universiteiten kunnen bij de Duitslanddesk terecht. Hier wordt de expertise gebundeld over programma's, beurzen en aantrekkelijke bestemmingen voor alle vakgebieden.

Plaatsen van herinnering

De zuidwestelijk van Leipzig gelegen provinciestad Jena is in het bijzonder voor historici een zeer interessante locatie, legt Jürgens uit. Jena ligt op een kruispunt van plekken die memoreren aan het roemruchte, vaak beladen Duitse verleden. Plaatsen van herinnering aan de voormalige DDR, maar ook aan de Tweede Wereldoorlog en – met het nabijgelegen Weimar bijvoorbeeld – aan de rijke Duitse cultuurgeschiedenis.

Los van de omgeving kunnen Nederlandse academici aan het Center Geschichte des 20. Jahrhunderts, waarvan Frei directeur is, nuttige ervaringen opdoen in het academische klimaat in Duitsland. “Dit soort initiatieven kunnen heel inspirerend zijn voor studenten en jonge onderzoekers”, aldus Jürgens. Dat doen ze in – zeg – Berlijn natuurlijk ook. Maar het is juist belangrijk dat Nederlanders Duitsland niet verwarren met die met afstand populairste bestemming in het land, aldus Jürgens. “De periferie geeft misschien wel een beter beeld van het karakter van het land dan de hoofdstad.”

Gemeenschappelijke studie

Het is aldus Jürgens daarom goed nieuws dat de Universiteit van Amsterdam en die van Jena een verdrag hebben getekend die structurele uitwisseling mogelijk maakt. Hoewel de praktische uitwerking daarvan nog moet worden ingevuld, hebben beide universiteiten de ambitie om op alle niveaus – van onderwijs tot wetenschap – samen te werken. Te denken valt aan studieverblijven in Oost-Duitsland voor recent afgestudeerden om een promotietraject voor te bereiden, of aan promovendi die lid worden van de graduateschool van het Jena Center Geschichte des 20. Jahrhunderts.

Uiteindelijk kan zelfs worden nagedacht over een gemeenschappelijke studie die deels in Amsterdam, deels in Jena wordt doorlopen. Iets dergelijks hebben Münster en Nijmegen ook met succes georganiseerd. De eerste Amsterdamse student heeft al plannen voor een studieverblijf in Jena.

Vanuit de Duitslanddesk en het bijbehorende Stipendiumprogramma is het straks denkbaar dit soort initiatieven ook met andere steden – en voor andere vakgebieden – te organiseren. Al blijft de desk zelf in eerste instantie bedoeld voor iedereen die hulp zoekt bij het voorbereiden van een verblijf aan een Duitse universiteit. Jena kan zich de komende jaren, gezien het succes van de afgelopen studiereis, in elk geval opmaken voor nieuwe groepen Nederlandse studenten.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/68/uitwisseling-met-duitsland-vaak-heel-inspirerend>